

Populiariausi šiauliečių kūdikių vardai: kilmė ir vartojimas

Jurgita MACIENĖ
Šiaulių universitetas

Pagrindiniai žodžiai: *vardas, vardų mada, kilmė, daryba, ilgis.*

Vardas – „žmogaus asmens pavadinimas (ppr. duodamas gimus)“ (DLKŽ₆). Vardas – tarsi asmens ženklas, iš kurio susikuriamas pirmas įspūdis, todėl vardo suteikimas yra labai svarbus aktas. XIII–XV amžiais (paliudyta rašytinių istorinių šaltinių) ir iki tol visos baltų gentys (lietuviai, latviai, prūsai, jotvingiai, kuršiai, žiemgaliai, sėliai) turėjo vienanarį įvardijimą – žmonės vadinosi vien vardais (K u - z a v i n i s, S a v u k y n a s 2003, 14). Štai kodėl buvo labai svarbu tinkamai parinkti vardą. Atsiradus antrajam asmenvardžiui – pavardei – vardo funkcijos šiek tiek keitėsi. Pagrindinės oficialiosios funkcijos atiteko pavardei, o vardai liko lyg ir antriniai, labiau skiriantys žmones šeimoje. Tačiau ir tada stengtasi, ir dabar norima suteikti prasmingą, gera pranašaujantį vardą.

Šio straipsnio *tikslas* – išsiaiškinti, kokie yra populiariausi 2007–2008 m. šiauliečių kūdikių vardai, iš kur jie kilę ir kaip vartojami.

Atliekant tyrimą, kelti tokie *uždaviniai*:

1. Palyginti populiariausius mergaičių ir berniukų vardus, Šiauliuose suteiktus 2007–2008 m., aptarti vardų parinkimo madą.
2. Išsiaiškinti kūdikių vardų kilmę.
3. Išnagrinėti vardų darybą.
4. Aptarti populiariausių vardų ilgį.

Tyrimo *objektas* – 2007 m. ir 2008 m. suteikti populiariausi šiauliečių kūdikių vardai.

Tyrimo *medžiaga* – Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Civilinės metrikacijos skyriaus sudaryti 2007 m. ir 2008 m. populiariausių vardų sąrašai. Į šiuos sąrašus įtraukti vardai, kurie kūdikiams 2007 m. buvo suteikti ne mažiau kaip 8 (35 vardai), o 2009 m. – ne mažiau kaip 9 kartus (38 vardai). 2007 m. ir 2008 m. sąrašuose įrašyti 27 tie patys vardai (skiriasi atitinkamai 8 ir 11 vardų). Atliekant tyrimą, pirmiausia analizuoti 2008 m. populiariausi šiauliečių kūdikių vardai. Kai kur remiamasi ir 2007 m. duomenimis.

1. Šiauliečių kūdikių vardų populiarumas

2008 m. Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Civilinės metrikacijos sky-

riuje ne mažiau kaip 9 kartus buvo įregistruoti 38 vardai: 22 berniukų ir 16 mergaičių (žr. lentelę).

2008 m. populiariausi šiauliečių kūdikių vardai

Eil. nr.	Vardas (pagal dažnumą)	Populiarumas	Berniukų vardai (pagal abėcėlę)	Populiarumas	Mergaičių vardai (pagal abėcėlę)	Populiarumas
1	Gabija	26	Airidas	9	Augustė	12
2	Matas	26	Armandas	12	Austėja ¹	13
3	Emilija	24	Arminas	9	Deimantė	12
4	Nojus	24	Arnas	14	Ema	15
5	Ignas	20	Danielius	12	Emilija	24
6	Dovydas	19	Domantas	15	Gabija	26
7	Kamilė	18	Dominykas	11	Gabrielė	13
8	Lukas	18	Dovydas	19	Goda	10
9	Kajus	17	Eimantas	9	Ieva	12
10	<i>Kristupas</i> ²	17	Emilis	11	Kamilė	18
11	<i>Rugilė</i>	17	Gvidas	9	Karina	10
12	Domantas	15	Ignas	20	Rugilė	17
13	Ema	15	Kajus	17	Ugnė	13
14	Arnas	14	Karolis	10	Urtė	13
15	Viltė	14	Kristupas	17	Viktorija	10
16	Austėja	13	Lukas	18	Viltė	14
17	Gabrielė	13	Mantas	12		
18	Ugnė	13	Matas	26		
19	Urtė	13	Nojus	24		
20	Armandas	12	Rokas	12		
21	<i>Augustė</i>	12	Titas	11		
22	<i>Danielius</i>	12	Vilius	9		
23	Deimantė	12				
24	Ieva	12				
25	<i>Mantas</i>	12				
26	Rokas	12				
27	Dominykas	11				
28	<i>Emilis</i>	11				
29	Titas	11				
30	Goda	10				
31	<i>Karina</i>	10				
32	Karolis	10				
33	<i>Viktorija</i>	10				
34	Airidas	9				
35	<i>Arminas</i>	9				
36	<i>Eimantas</i>	9				
37	<i>Gvidas</i>	9				
38	Vilius	9				

¹ Išretintu šriftu išspausdinti tie vardai, kurie pateko į 2007–2008 m. populiariausių šalies kūdikių vardų sąrašus.

² Kursyvu išspausdinti tie vardai, kurie į populiariausių vardų sąrašą įtraukti tik 2008 m.

Kaip matyti iš pateiktų duomenų, 2008 m. patys populiariausi vardai buvo *Gabija* ir *Matas* (įregistruoti po 26 kartus), lyginant su 2007 m. duomenimis, pakilę aukštyn (atitinkamai buvo 23 ir 12 kartų, t. y. 2 ir 13 vietos). Paskutinėse (34–38) vietose liko po 9 kartus įregistruoti vardai *Arminas*, *Airidas*, *Eimantas*, *Gvidas* ir *Vilius*. Palyginus su 2007 m., *Airidas* pasirinktas tiek pat kartų, *Vilius* – 3 kartais mažiau (buvo 12 k.), o *Arminas*, *Eimantas*, *Gvidas* į sąrašą įtraukti naujai. Iš mergaičių vardų mažiausiai kartų įregistruoti *Karina* ir *Viktorija* (po 10 k.) – vardai, nebuvę įrašyti į 2007 m. sąrašą.

Iš 2007 m. populiariausių vardų į 2008 m. sąrašą nebepateko berniukų vardai *Benas* (buvo įregistruotas 9 k.), *Gustas* (8 k.), *Nedas* (8 k.), *Orestas* (8 k.) ir mergaičių vardai *Greta* (9 k.), *Gustė* (8 k.), *Miglė* (9 k.), *Patricija* (8 k.).

Palyginus turimus duomenis su Gyventojų registro tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos pateiktais duomenimis apie 2007 m. kūdikiams suteiktus vardus, matyti, kad 10 populiariausių šalies berniukų ir mergaičių vardų patenka į 2007³ m. ir 2008 m. Šiauliuose sudarytus sąrašus.

Išanalizavus 2007–2008 m. duomenis, gautus iš visos šalies ir Šiaulių miesto, galima teigti, kad egzistuoja tam tikros kūdikių vardų parinkimo mados. Pasak estų mokslininko Edgaro Rajandi, vardai duodami remiantis tautinėmis tradicijomis, bet jie stipriai yra veikiami ir mados – „faktorius, iki šiol ne visiškai aiškus“ (Р а я н д и , 1969, 84; cit. iš Bartkutė). Išgirdus ar perskaičius asmens vardą, nėra labai sunku nustatyti, kuriai kartai tas asmuo priklauso.

2. Vardų kilmė ir reikšmė

„Juo senesnę ir sudėtingesnę istoriją turi tauta, tuo įvairesnės kilmės yra jos vardynas“ (K u z a v i n i s, S a v u k y n a s 2003, 14). Šį teiginį patvirtina ir lietuvių vardynas, kuris gana išsamiai yra aprašytas Kazimiero Kuzavinio ir Bronio Savukyno *Lietuvių vardų kilmės žodyne*, Nijolės Blaževičiūtės sudarytoje knygoje *Vardai: nuo A iki Ž*, įvairiuose Vitalijos Maciejauskienės straipsniuose (1989 ir kt.) ir kituose leidiniuose.

Išanalizavus 38 populiariausius 2008 m. šiauliečių kūdikių vardus pastebėta, kad buvo suteikta 11 tikrų lietuviškų vardų (4 berniukai ir 7 mergaitės), 7 lietuvių kalboje atsiradę trumpiniai (6 berniukai ir 1 mergaitė) ir 20 iš kitų kalbų atėjusių vardų (13 berniukų ir 7 mergaitės).

1. Lietuviški vardai *Arminas*, *Austėja*, *Deimantė*, *Domantas*, *Eimantas*, *Gabija*, *Goda*, *Mantas*, *Rugilė*, *Ugnė*, *Viltė* yra skirtingos darybos. Remiantis Kuzavinio ir Savukyno *Lietuvių vardų kilmės žodynu* galima skirti trijų darybos tipų vardus ir vardų trumpinius. Pagal darybos tipus šiauliečių kūdikių vardai skiriami į tokias grupes: 1) dūriniai (3 berniukų vardai: *Arminas*, *Domantas*, *Eimantas*); 2) priesaginiai vediniai (3 mergaičių vardai: *Austėja*, *Gabija*, *Rugilė*); 3) galūniniai vediniai (3 mergaičių vardai: *Deimantė*, *Goda*, *Ugnė*). Rasti 2 hipokoristiniai lietuviški vardai (vardų variantai – trumpiniai): *Mantas* ir *Viltė*.

³ Į 2007 m. populiariausių šiauliečių kūdikių vardų sąrašą nepateko vardai *Mantas*, *Karina* ir *Viktorija*.

1.1. Dūriniai *Domantas* ir *Eimantas* yra panašūs, nes abiejų vardų antrasis dėmuo yra *mant-* (liet. *mant-us* ‘sumanus’). Pirmieji dėmenys *do-* ir *ei-* kildinami iš lietuviškų žodžių *dotas*, *dovis* ‘davimas’ ir veiksmažodžio *eiti*. Vadinasi, šie dūriniai atsirado kaip daiktavardžio ir būdvardžio arba veiksmažodžio ir būdvardžio junginiai, t. y. kaip sisteminiai sudurtiniai žodžiai. Pirmuoju dūrinių sandu gali eiti daiktavardžio, būdvardžio, skaitvardžio, įvardžio, veiksmažodžio kamienai,rieveiskmiai ir naujybinių prielinksnių *tarp* ir *virš* (LKG I, 1965, 461–462). „Antroju dūrinio sandu dažniausiai būna daiktavardis ir veiksmažodis, rečiau – būdvardis“ (Barauskaitė 1985, 42). Kiek retesnės darybos dūrinys yra vardas *Arminas*, kuris sudarytas iš lietuviško ir prūsiško dėmens *ar-*, t. y.rieveiskmio ‘taip pat, irgi’ ir lietuviško dėmens *min-* (*min-ėti*; *min-ti*, *mena*, *minė*). Toks valdomasis dūrinys susidarė, kai veiksmažodis prisijungėrieveiskmi.

1.2. 2008 m. Šiauliuose trims mergaitėms suteikti lietuviški vardai, priskiriami priesaginių vedinių grupei: *Austėja*, *Gabija*, *Rugilė*. *Austėjos* vardu mergaitės pradėtos vadinti pagerbiant senovės lietuvių mitologinę būtybę, bičių deivę – šeimynos, rimtų ir santūrių moterų globėją Austėją. Šis vardas sudarytas iš neveikiamosios rūšies dalyvio *aust-as* kamieno ir priesagos *-ėja*. Panaši ir *Gabijos* vardo kilmė: pirmiausia šiuo vardu buvo vadinama lietuvių mitologinė būtybė – židinio ugnies dievaitė. Vardas yra išvestas iš lietuviško veiksmažodžio *gab-ia*, *gobia*, *gobti* ‘gaubti, dengti, glausti, guosti’ šaknies ir priesagos *-ija*. Mergaičių vardas *Rugilė* yra priesagos *-ilė* vedinys iš lietuviško daiktavardžio *rugiai* ‘duoniniai javai’. Beje, pirminė šio vardo reikšmė buvo ‘gimusi rugpjūčio mėnesį’, t. y. gimusi per pačią rugiapjūtę.

1.3. Populiariausių vardų sąrašė rasti trys mergaičių vardai *Deimantė*, *Goda*, *Ugnė*, kurie pagal Kuzavinio ir Savukyno *Lietuvių vardų kilmės žodyną* yra traktuojami kaip galūnių vediniai. Vardas *Ugnė* yra galūnės vedinys iš lietuvių kalbos daiktavardžio *ugnis*. Kiti du vardai – *Deimantė* ir *Goda* – išvesti iš vyro vardo *Deimantas* ir asmenvardžio *Godas*. Analizuojant šių vyrų vardų atsiradimą paaiškėjo, kad *Deimantas* yra dūrinys iš lietuviško ir prūsiško dėmens *dei-* (*Deivas* ‘Dievas’) ir lietuviško dėmens *mant-* (*mant-us* ‘sumanus’)⁴. *Godas* yra senovinis trumpinys iš **God-tautas*, virtusio *Gotautas*, kuris sudarytas iš dėmenų *go(d)-* (liet. *god-yti* ‘nujausti, nutuokti’) ir *taut-* (liet. *taut-a*). Galimas ir kitas asmenvardžio *Godas* kilmės aiškinimas, kai šis trumpinys kildinamas iš **God-tartas*, virtusio *Gotartas*; *go-* iš *god-* (liet. *god-yti* ‘nujausti, nutuokti’) ir *tart-* (liet. *tarti*; *tart-as*).

1.4. Dar viena lietuviškų vardų grupė yra trumpiniai. „Bendrinių žodžių trumpinimas aktyviau reiškiasi tik naujausiais laikais, tačiau asmenvardžius trumpinti įprasta jau seniai“ (Urbutis 1978, 300–301). Kaip trumpiniai Kuzavinio ir Savukyno *Lietuvių vardų kilmės žodyne* yra nurodomi vardai *Mantas* ir *Viltė*. *Mantas* yra lietuvių ir prūsų kalbų trumpinys iš asmenvardžio su *Mant-*: *man-* iš *mant(i)-* (liet. *mant-us* ‘sumanus’, *mant-a* ‘turtas’). Tokie asmenvardžiai galėtų bū-

⁴ Pagal šį aiškinimą nei mergaičių, nei berniukų vardas neturi nieko bendra su *deimantu*, „blizgiu, skaidriu, kiečiausiu brangakmeniu“ (DLKŽ₆). Kai kurie kiti vardų kilmės tyrėjai (žr. VAŽ 2004, 186) vardą kaip tik sieja su brangakmenio pavadinimu.

ti *Mantautas* (liet. ir prūs.; *mant(i)- + taut-* (liet. *tauta*); *Mantvydas* (liet.; *mant(i)- + vyd-* (iš liet. *iš-vydo, iš-vysti*) ir kiti. Vardas *Viltė* minėtame žodyne yra aiškinamas kaip trumpinys ilgesnio lietuviško vardo *Viltautė*, sudaryto iš lietuviško veiksmazodžio dėmens *vil-* (liet. *vil-tis, vil-iasi; vil-tis*) ir daiktavardžio dėmens *taut-* (liet. *tauta*, prūs. tauto ‘kraštas’). Vis dėlto tai neturėtų būti vienintelė traktuotė. Vardą *Viltė* galima aiškinti ir kaip galūnės vedinį iš lietuviško daiktavardžio *viltis* (plg. *Ugnė* (*ugnis*)).

2. Antrą populiariausių šiauriečių kūdikių vardų grupę sudaro lietuvių ir mažlietuvių (lietuvininkų) kalboje atsiradę 7 **trumpiniai** *Gvidas, Ignas, Kajus, Kristupas, Matas, Urtė, Vilius*. „Vadinamieji hipokoristiniai vardai (ar vardų variantai) iš visų trumpinių bene labiausiai artimi dariniams, nes jie ir savo (mažumo ar malonumo) reikšme akivaizdžiau ir reguliariau atsiskiria nuo ilgųjų (oficialiųjų) vardų“ (Urbutis 1978, 301). Galima manyti, kad ir minėtieji vardai lietuvių kalboje atsirado kaip mažumą ar malonumą žymintys žodžiai, vaiką atskiriantys nuo suaugusiojo ir pan. Šis reikšmės skirtumas yra ypač ryškus, kai gretinami trumpiniai ir nesutrumpėję vardai: *Gvidas : Gvidonas, Ignas : Ignacijus* arba *Ignotas, Kajus : Kajetonas, Kristupas : Kristoforas, Matas : Motiejus, Urtė : Dorotėja, Vilius : Vilhelmas*. Nesutrumpėję vardai yra kilę iš įvairių kalbų: germanų (*Gvidonas, Vilhelmas*), lotynų (*Ignacijus, Kajetonas*), graikų (*Dorotėja, Kristoforas*) arba hebrajų (*Motiejus*).

Lietuvių kalboje atsiradę trumpiniai yra sudaryti iš šaknies ir galūnės, t. y. išlaikę su pagrindine žodžio dalimi gautą leksinę reikšmę ir prisitaikę prie lietuvių kalbos kaitybos sistemos.

3. Trečia grupė yra **vardai skoliniai**, į lietuvių kalbą atėję iš šešių skirtingų kalbų: senųjų lotynų (8 vardai: *Augustė, Dominykas, Emilija, Emilis, Kamilė, Lukas, Titas, Viktorija*), hebrajų (5 vardai: *Danielius, Dovydas, Gabrielė, Ieva, Nojus*), germanų (3 vardai: *Arnas, Karolis, Rokas*) ir naujesnės ispanų (*Armandas*), vokiečių (*Ema*), italų (*Karina*). Vieno vardo – *Airidas* – kilmė Kuzavinio ir Savukyno *Lietuvių vardų kilmės žodyne* nepaaiškinta, nes šis vardas nėra įteisintas kaip pritaikytas prie lietuvių kalbos sistemos ir teiktinas vartoti. Tačiau šį vardą tėvai skiria savo vaikams, todėl įvairių vardų žodynų ir žinynų sudarytojai bando paaiškinti jo kilmę. Akivaizdu, kad vardas *Airidas* irgi apibūdinamas kaip skolinys. Pavyzdžiui, internete publikuojamas *Vardų žinynas-žodynas* aiškina šitaip: *Airidas* yra kilęs iš hebrajų *Airis*, reiškiančio ‘ziedas’. Blaževičiūtės sudarytoje knygoje *Vardai: nuo A iki Ž* vardas *Airidas* lyginamas su vardu *Airas*, o šis per anglišką moters vardą *Aira* siejamas su *Ira, Irena*, t. y. iš graikų kalbos ‘taikinga’.

Į lietuvių kalbą aptariamieji vardai atėjo kaip skoliniai, turintys tik šaknį ir galūnę. Žiūrint diachroniškai, vardai buvo sukurti įvairiais būdais. Vieni jų atsirado kaip **dūriniai**, susijungus dviem žodžių šaknims arba kamienams. Pavyzdžiui, *Armandas* į lietuvių kalbą atėjo iš ispanų kalbos, o į ją – iš vokiečių, kurioje vardas *Hermanus* sudarytas iš žodžių *heri* ‘kariuomenė’ ir *man* ‘vyras’.

Moters vardas *Emilija* yra atpažįstamas kaip galūnės vedinys iš romėnų senovinio giminės vardo *Aemilius*, t. y. ‘veržlus, nepralenkiamas’, *Kamilė* – iš senovės romėnų pavardžio *Camillus*, reiškiančio ‘patarnautojas aukojant’.

Kiti vardai, analizuojant diachroniškai, susidarė kaip trumpiniai. Pavyzdžiui, *Arnas* yra trumpinys iš germaniškų dvikamienių vardų su *arn-*, reiškiančiu ‘erelis’.

Šiauliečių buvo pasirinkti ir tokie vardai, kurie originalo kalbose atsirado iš bendrinių daiktavardžių, būdvardžių ar žodžių junginių. Pavyzdžiui, *Danielius* hebrajų kalboje reiškia ‘Dievas mano teisėjas’, *Dominykas* lotyniškai – ‘Viešpaties’ arba ‘gimęs Viešpaties dieną, t. y. sekmadienį’, *Karina* itališkai – ‘dailioji, gražioji’ ir pan.

Aptarus gautus tyrimo rezultatus galima teigti, kad 2008 m. Šiauliuose kūdikiams buvo suteikta 11 lietuviškų vardų, 7 lietuvių kalboje susidarę vardai trumpiniai ir 20 vardų skolinių. Vadinasi, tikri savieji vardai yra ne tokie populiarūs kaip pasiskolinti iš kitų kalbų. Pagal darybą lietuviškus vardus galima skirti į dūrinių, priesaginių vedinių, galūnių vedinių ir trumpinių grupes. Lietuvių kalboje vardai trumpiniai galėjo atsirasti kaip priešprieša oficialiems vardams, norint pabrėžti mažumo ar malonumo semą. Vardai skoliniai į lietuvių kalbą atėjo iš įvairių senųjų ir naujųjų kalbų. Analizuojant diachroniškai, šie vardai yra skirtingos darybos arba atsiradę iš bendrinių žodžių.

3. Vardų ilgis

Tiriant populiariausius šiauliečių kūdikių vardus buvo pasižiūrėta, koks yra jų ilgis. 2008 m. populiariausi, dažniau kūdikiams suteikiami buvo trumpi vardai: pasirinkta 17 vardų (11 berniukų ir 6 mergaičių), kurių vienaskaitos vardininkas susideda iš dviejų skiemenų. Vienu mažiau, t. y. 16 vardų (9 berniukų, 7 mergaičių), yra triskiemeniai. Mažiausiai vardų – tik 5 (2 berniukų ir 3 mergaičių) – susideda iš 4 skiemenų.

Galima manyti, kad trumpi berniukų ir mergaičių vardai yra patogesni vartoti, pačių vaikų lengviau išmokstami tarti ir užrašyti. Be to, net pridėjus deminutyvinės priesagos ir sudarius deminutyvą, kuriuo dažniausiai išreiškiamas švelnumas, malonus asmens vertinimas, vardas nepasidaro labai ilgas, neapsunkina kalbėtojo ir klausytojo, pavyzdžiui: *Arnas* : *Arnutis*, *Arnukas*; *Ignas* : *Ignelis*, *Igniukas*; *Ema* : *Emutė*; *Ieva* : *Ievutė*, *Ievužė*, *Ievelė* ir pan.

Ir atvirkščiai: kuo ilgesnis vardas, tuo dažniau linkstama jį sutrumpinti, pavyzdžiui: *Danielius* : *Danas*, *Danis*, *Danys*, *Danius*; *Dominykas* : *Domas*; *Emilija* : *Emilė*, *Milė*; *Gabrielė* : *Gabrė*; *Viktorija* : *Viktorė*, *Viktė*⁵.

Trijų skiemenų vardai gali būti ir trumpinami (pavyzdžiui: *Armandas* : *Armas*; *Domantas* : *Domas*, *Domys*; *Augustė* : *Augė*, *Gustė*, *Asta*; *Deimantė* : *Deimė*), ir iš jų išvedami vardų deminutyvai (pavyzdžiui: *Emilis* : *Emiliukas*; *Kristupas* : *Kristupėlis*; *Gabija* : *Gabutė*⁶; *Kamilė* : *Kamiliutė*). Vis dėlto trijų skiemenų vardą linkstama vartoti nepakeistą.

⁵ Visi pateikti vardų trumpiniai yra užrašyti K. Kuzavinio ir B. Savukyno *Lietuvių vardų kilmės žodyne* (2003).

⁶ Kartais yra praleidžiama priesaga, kuri buvo reikalinga vardui sudaryti, ir pridėdama deminutyvinė priesaga.

Išanalizavus vardus pagal tai, kiek skiemenų jie turi vienaskaitos vardininke, matyti, kad 2008 m. daugiausia parinkta dviskiemenių, kiek mažiau – triskiemenių ir mažiausiai – keturių skiemenų vardų.

Išvados

1. Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Civilinės metrikacijos skyriaus sudarytuose 2007 m. ir 2008 m. populiariausių šiauliečių kūdikių vardų sąrašuose įrašyti 27 (15 berniukų ir 12 mergaičių) tie patys vardai, tarp kurių patenka ir visos šalies 10 populiariausių berniukų ir mergaičių vardų. Vadinasi, galima kalbėti apie kūdikių vardų parinkimo tendencijas, madą.

2. Išanalizavus 38 populiariausius 2008 m. šiauliečių kūdikių vardus pastebėta, kad buvo suteikta 11 tikrų lietuviškų vardų (4 berniukams ir 7 mergaitėms), 7 lietuvių kalboje atsiradę trumpiniai (6 berniukams ir 1 mergaitei) ir 20 iš kitų kalbų atėjusių vardų (13 berniukų ir 7 mergaitėms).

3. Lietuviškus vardus galima skirti į trijų darybos tipų (dūrinius, priesagų ir galūnių vedinius) vardus ir vardų trumpinius.

4. Trumpiniai iš germanų, lotynų, graikų, hebrajų vardų lietuvių kalboje galėjo atsirasti kaip mažumą ar malonumą žymintys vardai, vaiką atskiriantys nuo suaugusiojo ir pan.

5. Vardai skoliniai į lietuvių kalbą atėjo iš šešių skirtingų – senųjų lotynų, hebrajų, germanų ir naujesnių ispanų, vokiečių, italų – kalbų.

6. 2008 m. populiariausi buvo trumpi vardai: pasirinkta 17 vardų (11 berniukų ir 6 mergaičių), kurių vienaskaitos vardininkas susideda iš dviejų skiemenų. Vienu mažiau, t. y. 16 vardų (9 berniukų, 7 mergaičių), yra triskiemeniai. Mažiausiai vardų – tik 5 (2 berniukų ir 3 mergaičių) – susideda iš 4 skiemenų. Iš trumpesnio vardo yra paprasčiau sudaryti deminutivą, o ilgesni vardai dažniau vartojami sutrumpinti.

7. Šiauliuose (kaip ir visoje šalyje) pastebima tendencija kūdikius pavadinti trumpais iš kitų kalbų atėjusiais vardais.

Šaltiniai

Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Civilinės metrikacijos skyriaus sudarytas 2007 m. populiariausių vardų sąrašas.

Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Civilinės metrikacijos skyriaus sudarytas 2008 m. populiariausių vardų sąrašas.

Literatūra

B a r a u s k a i t ė 1985 – Dalia Barauskaitė, *Darybinė žodžių analizė*, Šiauliai: Titnagas.

B a r t k u t ė – Nerija Bartkutė, „Skaistgirio Šv. Jurgio bažnyčios krikšto metrikų vardininkas 1940–1945 ir 1995–2000 metais“ [žiūrėta 2009-05-03]. Prieiga internete: <http://www.neryte.lt/uploads/LKMA_straipnis.doc>.

- DLKŽ₆* – *Dabartinės lietuvių kalbos žodynas* (vyr. red. S. Keinys), elektroninis leidimas.
VAŽ – *Vardai: nuo A iki Ž. Kilmė ir reikšmė* (sud. N. Blaževičiūtė), Vilnius: Algarvė, 2004.
- K u z a v i n i s, S a v u k y n a s 2003 – Kazimieras Kuzavinis, Bronys Savukynas, *Lietuvių vardų kilmės žodynas*, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas.
- LKG I* – *Lietuvių kalbos gramatika*, I. (red. K. Alvydas), Vilnius: Mintis, 1965.
- M a c i e j a u s k i e n ė 1989 – Vitalija Maciejauskienė, „Ne visi vardai puošia vardyną“, *Kalbos kultūra*, 57, 82–86.
- M a c i e j a u s k i e n ė 1993 – Vitalija Maciejauskienė, „Apie mūsų vardų vartoseną“, *Gimtoji kalba*, 9, 3–6.
- M a c i e j a u s k i e n ė 1994 – Vitalija Maciejauskienė, „Lietuvių vardai kalendoriuose“, *Liaudies kultūra*, 3, 15–19.
- M a c i e j a u s k i e n ė 1998 – Vitalija Maciejauskienė, „Lietuvių vardyno raidos polinkiai“, *Kalbos kultūra*, 71, 33–42.
- M a c i e j a u s k i e n ė 2004 – Vitalija Maciejauskienė, „Dar kartą apie lietuvių vardus“, *Kalbos kultūra*, 77, 84–95.
- „Populiariausi kūdikių vardai 2008 m.“, *Gyventojų registro tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos duomenys* [žiūrėta 2009-05-08]. Prieiga internete: <<http://www.stat.gov.lt/lt/pages/view/?id=1625>>.
- „Populiariausi kūdikių vardai 2007 m.“, *Gyventojų registro tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos duomenys* [žiūrėta 2009-05-08]. Prieiga internete: <<http://www.stat.gov.lt/lt/pages/view/?id=1625>>.
- U r b u t i s 1978 – Vincas Urbutis, *Žodžių darybos teorija*, Vilnius: Mokslo.
Vardų žinynas-žodynas [žiūrėta 2009-05-11]. Prieiga internete: <<http://day.lt/vardai/Airida>>.
- Р а я н д и 1969 – Эдгар Раянди, „Традиции и мода в употреблении личных имен“, *Ономастика*, Москва.

Jurgita Macienė

Populiariausi šiauliečių kūdikių vardai: kilmė ir vartojimas

S a n t r a u k a

Pagrindiniai žodžiai: *vardas, vardų mada, kilmė, daryba, ilgis.*

Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Civilinės metrikacijos skyriaus sudarytuose 2007 m. ir 2008 m. populiariausių šiauliečių kūdikių vardų sąrašuose įrašyti 27 (15 berniukų ir 12 mergaičių) sutampantys vardai. Tarp jų patenka ir visos šalies 10 populiariausių kūdikių vardų. Vadinasi, galima kalbėti apie kūdikių vardų parinkimo tendencijas, madą.

2008 m. šiauliečiams kūdikiams buvo suteikti 38 vardai: 11 tikrų lietuviškų vardų (4 berniukams ir 7 mergaitėms), 7 lietuvių kalboje atsiradę trumpiniai (6 berniukams ir 1 mergaitėi) ir 20 iš kitų kalbų atėjusių vardų (13 berniukų ir 7 mergaitėms).

Lietuviškus vardus galima skirti į trijų darybos tipų (dūrinius, priesagų ir galūnių vedinius) vardus ir vardų trumpinius.

Trumpiniai iš germanų, lotynų, graikų, hebrajų vardų lietuvių kalboje galėjo atsirasti kaip mažumą ar malonumą žymintys vardai, vaiką atskiriantys nuo suaugusiojo ir pan.

Populiariausi vardai skoliniai į lietuvių kalbą atėjo iš šešių skirtingų kalbų: senųjų lotynų, hebrajų, germanų ir naujesnių ispanų, vokiečių, italų.

2008 m. populiariausi buvo trumpi vardai: pasirinkta 17 vardų, kurių vienaskaitos vardininkas susideda iš dviejų skiemenų. Vienu mažiau, t. y. 16 vardų, yra triskiemeniai. Mažiausiai vardų – tik 5 – susideda iš 4 skiemenų. Iš trumpesnio vardo yra paprasčiau sudaryti deminutyvą, o ilgesni vardai dažniau vartojami sutrumpinti.

Šiauliuose (kaip ir visoje šalyje) pastebima tendencija kūdikius pavadinti trumpais iš kitų kalbų atėjusiais vardais.

Jurgita Macienė

The Most Popular Baby Names in Šiauliai: Origins and Usage

S u m m a r y

Keywords: *name, name fashion, origins, building, length.*

The Registry Office of Šiauliai Municipality made a list of the most popular baby names in Šiauliai for the years 2007 and 2008 which contains 27 names (15 boys' and 12 girls' names). Among them the list contains 10 most popular baby names of the country. Consequently, we can speak about the tendency or fashion in choosing names for babies.

In 2008, 38 names were given: 11 genuine Lithuanian names (4 for boys and 7 for girls), 7 abbreviated names (6 for boys and 1 for girls) and 20 names from other languages (13 for boys and 7 for girls).

Lithuanian names could be divided into three derivational types (compounds, suffixational and inflectional derivatives) and name abbreviations.

Abbreviations from Germanic, Latin, Greek, and Hebrew names could appear in the Lithuanian language as diminutives marking names distinguishing children from adults and so on.

The most popular borrowed names came to the Lithuanian language from six different languages: Old Latin, Hebrew, Germanic and newer languages, i.e. Spanish, German, and Italian.

In 2008 short names were more popular: the Nominative (singular) of 17 names consisted of two syllables. 16 names were trisyllabic. The least popular were the names which consisted of four syllables (there were only 5 such names). It is much easier to form a diminutive form of a shorter name, while longer names are more often used abbreviated.

Thus in Šiauliai (as well as all over the country) the tendency to give babies short names taken from other languages can be observed.

J u r g i t a M A C I E N Ė
*Lietuvių kalbotyros ir komunikacijos katedra
Šiaulių universitetas
P. Višinskio g. 38
LT-76352 Šiauliai
[jurgamac@delfi.lt]*